

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 273. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm8151/facsimile.pdf (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Menneske; og hans Bekjendtskab maa jeg da ikke blot takke for mit forholdsvis tidlige Bekjendtskab med Nordens Oldtid, men i det hele for den lovende Følelse; at uden for hele Examins-Kradsen laa der en Verden af Kundskaber, det godt lønnede Umagen at berejse. Derved var jeg reddet fra den Dovenskabs og Kjedsommeligheds Afgrund, hvori Skolefuxeri og Examins-Slendrian paa et hængende Haar havde styrtet mig; og har eller faar mit Liv nogen videnskabelig Betydning, da var det aabenbar Betingelsen, men dog hverken Kraftgrunden eller Livskilden; thi det er kun Aanden, og om Aand havde min bornholmske Ven lige saa lidt som jeg mindste Begreb, naar Aand skulde være andet end paa den ene Side vor gode Fornuft og Forstand og paa den anden spillende Vittighed.

Under disse Omstændigheder i min lille Kreds var det, Henrik Steffens kom til Bys, efter at have opholdt sig saa længe i Tyskland, at i det mindste jeg aldeles havde glemt, han var til; skjønt jeg for Resten godt fra min Barndom kan huske, han viste mig Billeder i den første Perspektiv-Kasse, mine Øjne saa'. Han var nu 28 Aar, havde staaet i nøje Forbindelse med Philosophen Schelling. Digterne Tieck og Novalis og Brødrene Schlegel, kort sagt med alle Hovedmændene for den saakaldte ny Skole i Tyskland, der i det attende Aarhundredes allersidste Aar havde dannet sig, og var her inde kun meget faa bekjendt, uden af Rygtet: som en splittet Modsetning til hele det attende Aarhundredes Poesi, Historie, Fysik, Filosofi, Teologi, Kunst og Vidskab, og det en Modsetning med Kæmpekræfter, som man faar, naar man gaar fra Forstanden, kort sagt: en tysk Revolution i den hærde Verden, endnu langt grueligere end den franske i det borgerlige Selskab, og det oven i Kjøbet i stik Modsetning til den franske, der af den ny Skole fremstilledes som en plump Tragi-Komedie, opført af Lemmerne i den

Duarekiste, Voltaire og Konsorter havde byggt og kaldt Vidoms Tempel.

Alt dette vidste jeg imidlertid intet af; thi dels kom jeg sjældn eller aldrig paa Kollegier, hvor jeg snart lærte, hvad der i den Alder var mig nok: at jeg kjædede mig; og dels blev der vist heller ikke ymtet om saa nye Tildragelser; thi vore Professorer holdt den Gang kun maadelig Skridt med Tiden, saa vore Teologer kjendte kun meget lidt til Kant, og vor Filosof holdt sig strængt til Leibnitz og Wolff; saa det var rimeligvis gaaet mig som saa mange af mine medstuderende, der, da Steffens rejste igjen, knap vidste, han havde været her, naar ej vort Familie-Forhold havde gjort, at jeg hyppig saa ham og naturligvis var nysgjerrig efter at høre, hvad han havde at fortælle. Det fik jeg nu vel ikke saa strax at vide; thi foruden det himmelfaldne i hele hans Anskuelse og den sorte Armod i Latinskolen, laa der endnu en Hindring i hans Stil: temmelig tysk i flere Henseender og fuld af alle Haande Kunstord, jeg aldrig havde enten set eller hørt; men Sproget, han førte, Tonen, han talte i, Ilden, han sprødede, det slog mig paa Timen, saa jeg følte, der ogsaa i Ordets Verden er en himmelhøj Forskjel som paa Ild og Vand, saa det begejstrede Ord, om man end slet ikke forstaar eller kan ndstaa, hvad det har at føre, dog, saa længe det lyder, hersker som en Konge midt imellem sine Fjender.

Hermed havde jeg da, uden selv at vide det, baade faaet en levende Forestilling om Aand og Respekt derfor, som Ordets vidunderlige Livskraft, hvis Virkning paa os den Overbevisning, at der i det usynlige er en Virkelighed af et højere Slags end den, vi kan tage og føle paa, sanderlemme og begribe; og skjønt der maatte hengaa Aar, før det gjorde nogen kjendelig Forskjel paa min Betragtning af Livet og Vidskaben, saa var dog dette Indtryk af et levende Ord om det usynlige og den deraf ud-

